

Voortgangsbrief Digitale Economie 2024

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave.....	1
Samenvatting.....	2
Behaalde resultaten per deelprogramma.....	4
Conclusie en toekomststrategie.....	10

Samenvatting

De voortgangsbrief Digitale Economie 2024 schetst de ambities en resultaten van het programma Digitale Economie in de provincie Zuid-Holland. Het programma is in 2019 gestart en heeft als doel om maatschappelijk verantwoorde digitale innovaties te bevorderen. De provincie speelt hierbij een faciliterende en stimulerende rol, onder andere via samenwerking met partners zoals de Economic Board Zuid-Holland, InnovationQuarter en kennisinstellingen.

Hoofddoelen en samenwerking

Met de beleidskeuze Digitale Economie zorgen we ervoor dat Zuid-Holland koploper blijft in verantwoorde digitale innovatie. Dit doen we door bedrijven te helpen de kansen van de digitale transitie te benutten, technologie verantwoord in te zetten voor maatschappelijke doelen en de digitale weerbaarheid te versterken. Er is intensieve samenwerking met nationale en regionale partners, waaronder kennisinstellingen en overheden, en er wordt gebruikgemaakt van Europese en nationale subsidieprogramma's.

Behaalde resultaten per programmaonderdeel (2022 t/m 2024)

Inclusieve transitie: Mkb'ers zijn geholpen in hun digitale vaardigheden en er is een verkenning afgerond naar de digitale volwassenheid van inwoners van Zuid-Holland.

Digitaal vertrouwen: De eerste stappen in het vormen van een kenniscluster rondom Ethisch Verantwoord Digitaliseren zijn gezet en er zijn meerdere studies naar de impact van digitalisering (en AI) gefaciliteerd.

Digitaal weerbaar: Het cyberweerbaarheidscentrum voor de maakindustrie is gelanceerd en het aantal bereikte ondernemers met de in totaal 3 weerbaarheidscentra is toegenomen.

Digitale kennis en vaardigheden: Ruim 4.000 mkb'ers zijn via verschillende programma's geholpen met het inzetten van digitale technologie. Samenwerking met het Human Capital deelakkoord WE-IT is versterkt.

Digitale innovatie: Op de sleuteltechnologieën Immersive Tech, Quantum en AI is gewerkt aan het (uit)bouwen van regionale ecosystemen om maatschappelijk verantwoorde digitale innovatie in de regio te bevorderen.

Toekomstige focus

De focus vanaf 2025 ligt op drie hoofdthema's:

Digitale Verdienmodellen: Digitalisering biedt bedrijven kansen op efficiëntie, innovatie en nieuwe markten, wat resulteert in nieuwe verdienenmodellen.

Verantwoorde Digitalisering: Bij verantwoorde digitalisering gebruiken we digitalisering om maatschappelijke waarde te vergroten om zo een positieve impact op de samenleving te hebben.

Digitale Weerbaarheid: Het beschermen van de digitale infrastructuur en onze privacy is essentieel voor vertrouwen.

Sinds de vorige voortgangsbrief van februari 2023 zijn er veel resultaten bereikt op het gebied van digitale economie. We zijn er dan ook trots op dat we binnen het jaarlijkse budget van 1.000.000 euro de gestelde resultaten hebben weten te bereiken. We hebben digitale transformatie op verschillende fronten, met verschillende innovaties en in diverse ecosystemen weten te bevorderen.

Inleiding

In januari 2019 is de beleidskeuze Digitale Economie gestart met als doel te zorgen dat Zuid-Holland koploper in maatschappelijk verantwoorde digitale innovatie blijft. Dit doen we door bedrijven te helpen de kansen van de digitale transitie te benutten, technologie verantwoord in te zetten voor maatschappelijke doelen en de digitale weerbaarheid te versterken. Hiermee wordt de concurrentiekracht van het Zuid-Hollandse bedrijfsleven versterkt en wordt bijgedragen aan zowel de economische sectoren als de maatschappelijke cohesie in Zuid-Holland.

Op 8 februari 2023 hebben Gedeputeerde Staten de Statencommissie Ruimte, Wonen en Economie (RWE) met de 'voortgangsbrief digitale economie 2023' (PZH-2022-823131015) geïnformeerd over de voortgang van het programma Digitale Economie. Na de verkiezingen van 2023 heeft het programma een vervolg en herijking gekregen, met deze brief willen we u informeren over de behaalde resultaten van 2023-2024.

Allereerst wordt er de context van het programma Digitale Economie geschetst, inclusief de instrumenten die we inzetten en het stakeholderveld waarin we ons bevinden. Daarna laten we per programmaonderdeel zien welke doelen wij het afgelopen jaar hebben behaald en hoe dit zich verhoudt tot de gestelde doelen voor 2024. Afsluitend zullen we vooruitblikken op het programma Digitale Economie vanaf 2025.

Context, instrumenten en samenwerking

Digitale economie stimuleert verantwoorde digitale innovatie door samenwerking te stimuleren, initiatieven te verbinden en kansrijke initiatieven te financieren. De afgelopen vier jaar hebben wij met het programma Digitale Economie diverse initiatieven aan elkaar verbonden, waar dat voorheen vooral los gebeurde. Zo is de Taskforce Digitale Economie in triple helix verband vanuit de Economic Board Zuid-Holland (EBZ) opgericht en hebben we de onderlinge samenwerking versterkt met belanghebbende organisaties zoals InnovationQuarter, gemeenten, de MRDH en brancheorganisaties.

We hebben onderzoek naar kansrijke sleuteltechnologieën uitgevoerd en concrete stappen gezet in het stimuleren van de ontwikkeling van een economisch ecosysteem van sleuteltechnologieën in de regio. We zien de rol van de provincie

verschuiven van het stimuleren van de start van een initiatief, naar het aanjagen en concreet toepassen in het brede mkb en onze topsectoren.

Samenwerkingen

Binnen de provincie Zuid-Holland werken meerdere teams aan het thema Digitalisering. Team Digitale Economie richt zich specifiek op de economische kansen van digitalisering in de regio waarbij we ernaar streven om maatschappelijk verantwoorde digitale innovatie te bevorderen. Wel zoeken we de samenwerking op met de internergerichte teams zoals Digitaal Bestuur en Digitaal Zuid-Holland daar waar het de Zuid-Hollandse digitale economie kan versterken.

Daarnaast hebben we de afgelopen jaren een groot netwerk opgebouwd bestaande uit verschillende nationale en regionale partijen. We werken met name samen met Economic Board Zuid-Holland, InnovationQuarter, diverse kennisinstellingen en regionale overheden. Ons programma is afgestemd op Europees en nationaal beleid en we werken in een aantal programma's samen om krachten te bundelen. DigitalZH is een voorbeeld waarbij gelden vanuit Europa, het Ministerie van Economische Zaken en de provincie zijn gebundeld.

Behaalde resultaten per deelprogramma

Deelprogramma Inclusieve Transitie

Inleiding:

Digitalisering verandert onze economie en samenleving ingrijpend, met grote voordelen zoals efficiëntie en welvaart, maar brengt ook uitdagingen met zich mee zoals inclusie en cyberveiligheid. In Zuid-Holland speelt digitalisering een cruciale rol in de economische groei en transitie, waarbij aandacht nodig is voor duurzaamheid, ethiek, en het aantrekken van geschikt personeel. Het mkb is de motor van de Zuid-Hollandse economie, maar komt niet altijd voldoende mee in de digitale transitie. Hierop hebben wij een aantal programma's en doelstellingen geformuleerd.

Doel:

Inwoners en ondernemers moeten de kans krijgen om mee te komen in de digitale transitie met een gerichte aanpak op het mkb en de inzet op digitale vaardigheden van inwoners.

Resultaat:

Digitalisering mkb: Op het gebied van mkb-ondersteuning zijn wij tevreden met het resultaat. Met diverse programma's hebben we een hoop mkb'ers op een duurzame manier geholpen bij digitaliseringsvraagstukken. Hieronder een overzicht van de resultaten per initiatief:

- Digitalzh: Via Digitalzh zijn tot en met medio 2024 via verschillende kanalen 453 ondernemers uit de sectorale doelgroepen geïnformeerd, waarvan tot dit peilmoment 145 ondernemers innovatie(advies)diensten hadden afgenomen en succesvol afgerond. De verwachting is dat beide aantallen zich nog zullen verdrievoudigen, waardoor de in 2022 vastgelegde doelen waarschijnlijk in de

periode 2025-2026 worden behaald. De geboden ondersteuning heeft tot dusver financiering van in totaal €720.000 uitgelokt. In september 2024 beoordeelde de Europese Commissie de voortgang van Digitalzh als zeer goed.

- Digitale werkplaatsen: Via de digitale werkplaatsen ondersteunen we met name kleinere mkb-bedrijven bij hun digitale transitie door studenten als integraal onderdeel van hun opleiding, casussen, projecten en trajecten te laten doen bij mkb-bedrijven. Met de digitale werkplaatsen zijn 3808 ondernemers bereikt, 848 adviesrapporten uitgebracht en er hebben 3313 studenten aan deelgenomen. Er zijn drie digiwerkplaatsen in Rotterdam, Haaglanden en Drechtsteden. Als provincie bevorderen we met succes de samenwerking tussen de drie werkplaatsen.
- Datawerf: Via het programma Datawerf hebben we 60 ondernemers in met name de maritieme maakindustrie bereikt. Daarvan hebben er 10 een intensief traject doorlopen en concrete stappen gezet in de digitale transformatie van hun bedrijfsmodel, wat voldoet aan onze verwachtingen.
- Mkbdigitaal.nl: mkbdigitaal.nl is een centraal platform voor de digitalisering van het brede mkb in Zuid-Holland. Het platform verwijst naar regelingen, programma's en subsidies binnen de provincie op het gebied van digitale transformatie. Sinds het platform online is, hebben tussen de 10.000 en 12.000 unieke bezoekers dit platform bezocht. Het is zeer aannemelijk dat dit bijna alleen maar mkb-ondernemers zijn geweest. Daarnaast hebben er 102 Zuid-Hollandse mkb-ondernemers zich aangemeld voor een e-learning, voornamelijk op het gebied van online marketing en cyberveiligheid.

Op het gebied van digitale vaardigheden van inwoners hebben wij naast initiatieven om de digitale vaardigheden te stimuleren een verkenning afgerond waarin de huidige status en de rol van de provincie zijn beschreven. We hebben een netwerkbijeenkomst georganiseerd om de partijen in de regio bij elkaar te brengen en kennis uit te wisselen.

Onderzoek toont aan dat Digitale Inclusie een complexe uitdaging is, met vaak onderliggende factoren zoals een gebrek aan geletterdheid. Er is dus een holistische aanpak nodig die verder reikt dan het economische perspectief. Als team hebben wij geconcludeerd dat Digitale Inclusie minder goed past bij de economische opgave van de digitale economie. Gezien het belang van digitale vaardigheden voor alle inwoners van Zuid-Holland hebben wij dit onderwerp intern overgedragen aan het team Digitaal Bestuur.

Deelprogramma Ethisch Verantwoord Digitaliseren

Inleiding:

Het programma Ethisch Verantwoord Digitaliseren van de provincie Zuid-Holland richt zich op het bevorderen van een verantwoorde digitale transitie, waarbij ethische vraagstukken centraal staan. In triple helix verband werken we aan het opbouwen van een kenniscluster dat zich richt op digitaal vertrouwen.

Doel:

De provincie heeft een gerichte aanpak op verantwoord digitaliseren. We houden oog voor ethische dilemma's en bouwen met (semi)overheidsorganisaties, kennisinstellingen en bedrijven aan de ambitie om het kenniscluster op het gebied van digitaal vertrouwen te worden.

Resultaat:

De eerste stappen in het vormen van het kenniscluster zijn gezet. Er is geïnventariseerd welke partijen in de regio actief zijn met deze thematiek en in hoeverre er behoefte is aan een digitaal vertrouwd kenniscluster. Vraagstukken als het waarborgen van cybersecure-by-design en hoe de impact van digitaliseringsmiddelen de samenleving in positieve zin kunnen beïnvloeden zullen bijvoorbeeld bij dit kenniscluster terecht kunnen komen. De komende maanden wordt er een verkenning in samenwerking met TNO uitgevoerd om de exacte meerwaarde van een ethisch kenniscluster voor onderwijs, overheid en bedrijfsleven te inventariseren. Tot nu toe is er met 22 partijen gesproken over een dergelijke samenwerking. Ook is er een inventarisatie geweest naar initiatieven/organisaties die zich in de regio bevinden. Hier zijn in eerste instantie al 40 initiatieven naar voren gekomen die raken aan verantwoord gebruik van technologie, AI en cyber. Kennisinstellingen spelen hierin een centrale rol. Deze zullen daarom ook zeker betrokken worden in de opzet van het kenniscluster.

Op het gebied van AI zijn er meerdere onderzoeken gestart en afgerond met als thema het verantwoord en ethisch gebruik van AI. Zo is er onderzoek afgerond naar de behoefte van ondernemers rond Responsible AI. Dit was aanleiding om hiervoor een training op te zetten die begin 2025 beschikbaar is en gedeeld wordt met het mkb. Ook Gender & AI en AI Compass zijn onderzoekstrajecten waarbij we nauw betrokken zijn.

Deelprogramma Digitaal Weerbaar

Inleiding:

Cyberweerbaarheid draait om vertrouwelijkheid, integriteit en toegang, waarbij informatie beschermd moet zijn tegen ongeautoriseerde toegang, manipulatie en ontoegankelijkheid. In Zuid-Holland zijn twee strategische doelen voor cyberweerbaarheid vastgesteld: het creëren van een internationaal veiligheidscluster en het vergroten van bewustwording en het ontwikkelen van sectorale oplossingen. Op dit moment zijn er drie cyberweerbaarheidscentra actief (Greenport, Maakindustrie en FERM). Daarnaast wordt de regionale samenwerking uitgebreid en geïntensiveerd.

Doel:

Wij versterken de cyberweerbaarheid van bedrijven door bewustwording te vergroten en het bieden van concrete ondersteuning per sector. Wij helpen het mkb bij het verhogen van de cyberweerbaarheid en de preventie van ondermijning en wij ondersteunen het internationale veiligheidscluster in Zuid-Holland, door middel van Security Delta (HSD).

Resultaat:

Met HSD is gewerkt aan een subsidievoorstel wat ter goedkeuring in de Najaarsnota aan PS is voorgelegd, waardoor meerjarige financiering voor HSD en daarmee de continuïteit van het programma Digitaal Weerbaar is gewaarborgd. Daarmee worden ook de bestaande cyberweerbaarheidscentra bestendig voor de komende 4 jaar. Ook wordt er gewerkt aan bestuurlijke betrokkenheid in de regio om cyberweerbaarheid ook bij de gemeenten op de kaart te zetten en de kracht van het netwerk in de regio te versterken. Tevens is om aan de internationale ambities te werken het internationaliseringsprogramma Cybersecurity door InnovationQuarter gestart. Deze wordt vanaf 2024 voortgezet in samenwerking met HSD.

De behaalde resultaten van de diverse cyberweerbaarheidscentra:

- In 2024 is het nieuwe cyberweerbaarheidscentrum Maakindustrie Zuid-Holland gelanceerd. PZH is net als bij de andere cyberweerbaarheidscentra een van de opdrachtgevers en financiers. Het Cyberweerbaarheidscentrum Maakindustrie Zuid-Holland wordt het expertisecentrum en informatieknoppunt voor cybersecurity-vraagstukken binnen de gehele toeleveringsketen van de maakindustrie in Zuid-Holland. De belangrijkste taak van het Cyberweerbaarheidscentrum Maakindustrie Zuid-Holland wordt in eerste instantie het geven van relevante en duidelijke informatie, zodat bedrijven maatregelen kunnen nemen om zich beter voor te bereiden op cyberdreigingen en incidenten.
- Het Cyberweerbaarheidscentrum Greenport groeit verder door. Het aantal deelnemende en betalende partijen groeit succesvol door, waardoor we de financiële ondersteuning vanuit de provincie kunnen afbouwen.
- Cyberweerbaarheidscentrum Life Science & Health is helaas nog niet tot stand gekomen. Gesprekken over een mogelijk vervolg van dit traject worden gevoerd.
- We hebben met Cyberweerbaarheidscentrum FERM de mkb bedrijven geholpen bij het toepassen van cyberweerbaarheid. Dit hebben we gedaan via een training en een inhoudelijke conferentie. Daarbij heeft de helft van de mkb bedrijven met een BRZO vergunning meegedaan. Hierop hebben we in 2024 een vervolg gegeven voor een iets bredere doelgroep in de sector.

Deelprogramma Digitale Kennis en Vaardigheden

Inleiding:

Het Programma Digitale Kennis en Vaardigheden richt zich op het versterken van de digitale competenties van de Zuid-Hollandse beroepsbevolking en het bedrijfsleven. Door in te spelen op het groeiende tekort aan digitale vakmensen en het stimuleren van bewustwording zorgen we ervoor dat er in de regio stappen kunnen worden gezet in de digitale transformatie. Dit maakt organisaties toekomstbestendig en weerbaar.

Doel:

De Zuid-Hollandse beroepsbevolking en bedrijfsleven heeft de kennis en vaardigheden die nodig zijn om de huidige economische sectoren toekomstbestendig te houden. Zuid-Holland kampt met de grootste arbeidstekorten van Nederland. Met het Human Capital Akkoord wil Zuid-Holland nationaal en internationaal concurrerend worden dankzij een arbeidsmarkt die het talent van werkenden optimaal benut. Vergroten van de bewustwording omtrent het tekort van digitaal geschoolden in verschillende sectoren.

Resultaat:

De digitale werkplaatsen dragen op twee manieren bij aan de provinciale doelstellingen. Ten eerste, aan de digitalisering van het mkb via het programma 'inclusieve transitie'. Daarnaast draagt het echter ook bij aan onze human capital doelstellingen. In totaal hebben 3313 studenten een traject bij een mkb-bedrijf gedaan en is daarmee de afstand tussen onderwijs en arbeidsmarkt verkleind. Daar bovenop hebben de studenten in deze trajecten (praktijkgerichte) digitale kennis opgedaan en digitale vaardigheden ontwikkeld.

We werken samen met het Human Capital team om digitale vaardigheden bij onze beroepsbevolking te stimuleren en te ontwikkelen o.a. via het WE-IT akkoord. Het eerdergenoemde onderzoek naar gender & AI heeft een vervolg opgeleverd die gericht

is op de Human Capital kant: Stimuleren van vrouwen om te kiezen voor opleidingen en banen rond AI. Er zijn namelijk grote tekorten aan medewerkers in het vakgebied en er werken relatief weinig vrouwen.

Deelprogramma Digitale Innovatie

Inleiding:

Stimulering van digitale innovatie in de economische sectoren en de samenleving is noodzakelijk voor een toekomstbestendig Zuid-Holland. Dit doen we door goede experimenteeromgevingen (fieldlabs, living labs) op te zetten en de samenwerking daartussen te verbeteren. We stimuleren hierbij onderzoek naar, en toepassing van, sleuteltechnologieën zoals Artificial Intelligence (AI), Quantum, 5G en FNS (Future Network Services), Drones en sensor based technology. Voor zowel AI, Quantum 5G en dronetechnologie zijn we gestart met consortia in de regio die in samenwerking opereren en steeds zelfstandiger worden.

Doel:

Zuid-Holland stimuleert maatschappelijk verantwoorde digitale innovatie en helpt de economische sectoren deze innovaties toe te passen.

Resultaat:

Quantum: Quantumtechnologie kan een technologische revolutie veroorzaken. Alles waarbij we in de huidige tijd worden beperkt door een gebrek aan rekenkracht, gaat beïnvloed worden door quantum. Daarnaast is quantumtechnologie zowel een kans als een bedreiging voor cyberveiligheid.

Het fundament voor de quantum hub Zuid-Holland is gelegd, de relevante partijen in Zuid-Holland hebben zich hieraan gecommitteerd en ook het bedrijfsleven is betrokken. Veel quantumbedrijven groeien snel en er zijn activiteiten samen met andere economische sectoren (Semicon/halfgeleiderindustrie, Havenbedrijf Rotterdam).

Voor de ondersteuning van het Zuid-Hollandse quantumtechnologie ecosysteem is in 2022 het Actie Plan Quantum Zuid-Holland opgesteld. Dit is een samenwerking tussen Quantum Leiden en Quantum Delft, samen met InnovationQuarter, MRDH en de gemeenten Den Haag, Rotterdam, Delft en Leiden. Om dit plan uit te voeren is er een programmamanager ingehuurd. In 2024 heeft er een personele wisseling in programmamanager plaatsgevonden. De activiteiten, voor het creëren van experimenteerruimte voor bedrijven, netwerkversterking en business development, zijn dankzij het netwerk grotendeels voortgezet. In 2024 zijn drie fieldlabs in Zuid-Holland geopend met subsidie van QuantumDeltaNL: het landelijke Quantumnetwerk. Bij twee van deze fieldlabs heeft de provincie Zuid-Holland ondersteuning en cofinanciering gegeven.

Connectiviteit door middel van 5G en 6G: Op het gebied van connectiviteit heeft de nadruk gelegen op de komst van industriële 5G en de doorontwikkeling naar 6G en verder. De bijzondere eigenschappen van 5G worden gebruikt in de nieuwste toepassingen van autonome voertuigen (zoals vliegende, varende of rijdende drones), robotisering in tuinbouw of industrie en hoogwaardige sensorsystemen (IoT). Samen met TU Delft, InnovationQuarter en MRDH is sinds 2021 programmatisch gewerkt aan de stimulering van het gebruik van 5G door innovatieve mkb-bedrijven uit onze regio. Hierbij is ingezet op vier sporen:

- Informeren: Door InnovationQuarter is een informatiecampaagne gevoerd met als doel om de kansen en mogelijkheden van innoveren met 5G/6G over te brengen naar het innovatieve mkb. In totaal zijn er meer dan 35.000 'views' van de communicatie via website en social media geweest en zijn circa 200 mensen bereikt met webinars en seminars. Met 90 bedrijven uit Zuid-Holland zijn gesprekken gevoerd, bij 30 bedrijven bleek state-of-art connectiviteit daadwerkelijk van groot belang voor het bedrijf.
- Experimenteeromgevingen: We hebben Do IoT Fieldlab ondersteund bij het opstarten van state-of-art en next generation 5G/6G experimenteernetwerken op verschillende, bestaande innovatie fieldlabs: The Green Village, Unmanned Valley, RoboHouse en Tomatoworld. Bedrijven uit alle sectoren die Zuid-Holland rijk is kunnen op een voor hen relevante plek innoveren met de meest geavanceerde connectiviteitstechnologie. Zo maakt bijvoorbeeld het Groeifondsproject Next Gen High-Tech gebruik van de 5G-faciliteit in Tomatoworld om robotisering in de tuinbouwsector te onderzoeken.
- Innovatiesubsidie: Door TU Delft is een Kansen voor West 2-subsidie aangevraagd waarmee 5G-innovatievouchers beschikbaar zijn gekomen voor het mkb. Met deze vouchers konden zij kosteloos gebruik maken van de faciliteiten van een van de Zuid-Hollandse 5G-fieldlabs en van de expertkennis van de Do IoT Fieldlab partners (TU Delft, TNO, SURF en MCS). Hiervan hebben ten minste 9 bedrijven gebruik gemaakt tot het einde van de regeling in 2023. Daarnaast hebben bedrijven ook van Do IoT Fieldlabs gebruik gemaakt via de programma's SMITZH en MRDH-subsidie. In 2024 is door TU Delft een nieuwe aanvraag gedaan in Kansen voor West 3 zodat een nieuwe voucherregeling kan worden opgestart.
- Internationaliseren: Samen met InnovationQuarter en Den Haag bieden we geselecteerde tech startups een internationaal podium op 4YFN, het startupevenement op 's werelds grootste telecombeurs Mobile World Congress. Sinds 2022 presenteren we hier jaarlijks 16 startups aan een internationaal (zakelijk) publiek.
- In 2024 is de Groeifondsaanvraag voor "Future Network Services" (FNS) gehonoreerd. In dit landelijke programma speelt TU Delft en TNO een centrale rol. In toekomstige activiteiten op dit thema zal dan ook met FNS goede afstemming worden gezocht.

Immersive tech: In 2023 hebben we de technologie Immersive tech opgepakt. Dit is een verzamelnaam voor technologie waarmee je een immersieve ervaring kan beleven: werkelijkheid en digitaal lopen dan voor je zintuigen in elkaar over. Bekendste voorbeelden zijn Virtual Reality en Augmented Reality. De sector is erg in opkomst en onderzoek van Birch geeft aan dat Zuid-Holland koploper in Nederland is en dat de technologie op het punt staat om te gaan doorbreken. Het onderzoek geeft ook aan dat het ecosysteem rond deze technologie hulp nodig heeft om tot bloei te komen. We hebben samen met Rotterdam een kwartiermaker aangesteld die het ecosysteem helpt ontwikkelen. Daarnaast ondersteunen we Immersive tech start-ups door ze zichtbaarheid op Immersive Tech Week (ITW) in de Doelen, Rotterdam aan te bieden.

AI: We participeren in het netwerk van de Nederlandse AI coalitie. We zetten ons actief in om AI op een verantwoorde manier in te zetten. Dit staat verder uitgewerkt onder programma ethisch verantwoord.

Blockchain: Op het gebied van Blockchain en Smart Contracts hebben we in 2024 diverse gesprekken met belanghebbenden en collega's van de transitie opgaven energie en circulair gevoerd. Daaruit blijkt dat de meerwaarde van deze digitale middelen groot is. De komende maanden zullen wij verder onderzoeken welke rol wij vanuit digitale economie kunnen pakken in het stimuleren van het gebruik van deze technologieën in deze transitieopgaven. Ditzelfde geldt voor de inzet van AI voor de energietransitie en dataplatforms (materialenpaspoorten) voor de circulaire transitie.

Conclusie en toekomststrategie

De digitale ontwikkelingen gaan in een rap tempo, zowel inhoudelijk als qua positie in de markt. Toch hebben we op al onze deelprogramma's de gewenste resultaten weten te behalen.

We hebben besloten om een aantal onderdelen af te stoten, maar we zullen vanaf 2025 ook nieuwe onderwerpen omarmen. Zo hebben sommige ontwikkelingen het nodig om met hulp van de provincie een sterk Zuid-Hollands ecosysteem te bouwen en komen andere ontwikkelingen in een vervolgfase waarbij de rol van de provincie verandert. Daarnaast zijn er nieuwe ontwikkelingen, marktvragen en verdienmodellen die weer kansen bieden voor de Zuid-Hollandse brede welvaart. Dit alles zorgt ervoor dat het programma digitale economie regelmatig wordt doorontwikkeld.

Voor het jaar 2025 hebben we het programma aangepast. De kern blijft hetzelfde, maar de inhoud zal beter aansluiten op de ontwikkelingen van de markt en interne ontwikkelingen. De vernieuwde beleidskeuze Digitale Economie is nu opgedeeld in drie overkoepelende thema's met daaronder 10 programma's.

Thema's:

Drie hoofdthema's geven gezamenlijk invulling aan het doel van Digitale Economie, namelijk: ervoor zorgen dat Zuid-Holland koploper in digitale innovatie blijft. Dit doen we door bedrijven te helpen de kansen van de digitale transitie te benutten, technologie verantwoord in te zetten voor maatschappelijke doelen en de digitale weerbaarheid te versterken.

Digitale verdienmodellen:

Digitalisering kan bedrijven helpen om efficiënter te werken, te innoveren en/of nieuwe markten aan te boren, wat kan resulteren in nieuwe verdienmodellen. We ondersteunen mkb-bedrijven actief bij hun digitale transformatie en faciliteren netwerken rond digitale innovaties zoals quantumtechnologie die economische kansen creëren. Wij zetten actief in op het stimuleren van digitale innovaties door het bieden van netwerkondersteuning en het faciliteren van samenwerkingsverbanden, zoals fieldlabs. Deze initiatieven creëren een vruchtbare bodem voor de ontwikkeling en implementatie van innovatieve digitale technologieën en dragen bij aan het versterken van de innovatieve kracht van de regio. Hierbij kunnen we als team vier rollen vervullen: het verbinden van partijen en partners, het ondersteunen van partijen, coördineren of

opdrachtgever zijn, of we zijn de financierende partij. Dit alles doen wij altijd vanuit een blik gericht op maximale doelmatigheid van beleid om zoveel mogelijk (maatschappelijke) impact te maken.

Verantwoorde digitalisering:

Bij verantwoorde digitalisering zetten we digitalisering in voor publieke waarden om zo een positieve impact op de samenleving te hebben. Hierbij zal het afwegingskader brede welvaart een grote rol spelen, omdat de indicatoren van brede welvaart een groot deel van de waarden die wij als provincie en als team belangrijk vinden afspiegelen. Een voorbeeld hiervan is dat technologie op zo een manier wordt toegepast dat duurzaamheid, ethiek en inclusiviteit centraal staan, zodat digitalisering economisch en maatschappelijk verantwoord ingezet wordt. Dit zijn dan ook voorbeelden van waarden die ten grondslag liggen aan onze inzet en activiteiten.

Digitale weerbaarheid:

Het beschermen van de digitale infrastructuur en onze privacy is essentieel voor vertrouwen. Samenwerking tussen overheden, bedrijven en kennisinstellingen is nodig om beveiligingstechnologieën te ontwikkelen en cyberweerbaarheid te vergroten, hetgeen ook weer bijdraagt aan een duurzame economische groei. Daarnaast is digitale veiligheid en weerbaarheid een essentiële randvoorwaarde om veilig en welvarend te kunnen leven in een in hoge mate gedigitaliseerde maatschappij. Zeker in het licht van de geopolitieke ontwikkelingen, zoals de oorlogen in Oekraïne en in het Midden-Oosten, is dit extra belangrijk. Het inzetten op strategische autonomie, wat de afgelopen tijd zeer is benadrukt en waar concreet stappen op worden gezet, onderstreept dit. Samen met regionale partners en andere teams onderzoeken we waar we een bijdrage kunnen leveren aan de regionale defensieopgave.

Programma's:

Door middel van de onderstaande 10 programma's zorgen wij voor het realiseren van de doelen van de drie thema's. Zoals te zien in onderstaand schema dragen bijna alle programma's bij aan meerdere thema's.

	Digitale verdienmodellen	Verantwoorde digitalisering	Digitale weerbaarheid
Profilering en regiobranding	✓		
AI	✓	✓	✓
Quantum	✓	✓	✓
Immersive Tech	✓	✓	
Digitale autonomie	✓	✓	✓
Cyberweerbaarheid	✓		✓
Digitale connectiviteit	✓	✓	✓
Digitale Ethiek	✓	✓	✓
Digitale transformatie MKB	✓	✓	✓
Adviseren Economie & transitie	✓	✓	✓

Sinds de vorige voortgangsbrief (februari 2023) zijn er veel resultaten bereikt op het gebied van digitale economie. We zijn er dan ook trots op dat we binnen het jaarlijkse budget van 1.000.000 euro de gestelde resultaten hebben weten te bereiken. We hebben de digitale transformatie, op verschillende fronten, met verschillende innovaties en in diverse ecosystemen weten te bevorderen.

We hebben er vertrouwen in om ook in komende tijd goede resultaten te kunnen behalen. We zullen u over omstreeks een jaar opnieuw op de hoogte houden via een voortgangsbrief.